

[Hanne Reintoft.]

den gennem økonomisk og militær blokpolitik.

For det andet: forudsætningen for en realistisk og nyttebringende videreførelse af de nordiske forhandlinger er, at regeringen skrinlægger sine planer om at lade Danmark indgå i det europæiske fællesmarked.

For det tredje: Danmark såvel som de nordiske lande i fællesskab bør støtte og fremme udviklingen af et økonomisk samarbejde mellem alle Europas lande uden diskrimination og lukkede blokannelser.

Per Møller: Det vil ikke kunne påstås, at den seneste markedspolitiske udvikling er præget af nogen just lysende klarhed. Der er tværtimod væsentlige træk i billedet, der er meget dunkle, og dette kan ikke undgå at fremkalde en vis usikkerhed og en vis bekymring. Usikkerheden gælder et så centralt punkt som spørgsmålet om, hvad det i grunden er, man vil med den nordiske union. Hvorfor har det, således som udsigterne for optagelse i fællesmarkedet i øjeblikket tegner sig, været så betydningsfuldt at få denne nordiske aftale bugseret i havn, og hvorfor har det haft en sådan hast? Vi ved en del om, hvorfor man gik i gang med de nordiske forhandlinger. I et interview med Berlingske Tidende den 16. marts 1969 udtalte statsministeren på et spørgsmål om anledningen til det initiativ, han havde taget:

„Årsagen var det franske nej i markedspolitikken. Vi vurderer, at det vil føre til en venteperiode af ganske lang varighed. Vi har ventet fra 1963 til 1968; skulle vi nu se frem til mindst en ny femårig venteperiode, var det efter vor mening rimeligt, om de nordiske lande gjorde noget for at udnytte tiden.“

Helt på linje med denne beskrivelse af baggrunden for det nordiske initiativ udtalte markedsministeren her i folketinget den 14. maj 1968, Folketingstidende 2. samling 1967-68 sp. 2890:

„Det er regeringens opfattelse, at der ikke i de nærmeste år er mulighed for Danmarks optagelse i et udvidet fællesmarked. Samtidig må man realistisk erkende, at mulighederne for en væsentlig udbygning af samarbejdet i EFTA er begrænsede. Det er denne vurdering, som er baggrunden for regeringens ønske om at søge det nordiske økonomiske samarbejde udvidet.“

De forudsætninger, der her er peget på, smuldrede imidlertid bort i løbet af 1969 i kraft af den udvikling, der indledtes med, at general de Gaulle trådte tilbage som præsident, og inden udgangen af året havde man dels officielle franske tilkendegivelser om, at man fandt det „særdels ønskeligt“, at fællesmarkedet blev udvidet med de lande, der har søgt om optagelse, dels beslutningen på Haagmødet om at indlede forhandlingerne om optagelse i løbet af sommeren 1970.

Nu er der altså ikke mere udsigt til, at vi vil blive henvist til at opholde os i fællesmarkedets venteværelse i én eller flere 5 års perioder. Hvis vi har tillid til, at fællesmarkedet evner at løse problemerne — og en sådan tillid må være naturlig for et land, der søger om medlemskab — kan vi regne med, at vi inden for en nogenlunde overskuelig tid kommer med i det udvidede fællesmarked. Men hermed melder spørgsmålet sig om den dybere mening med at træffe beslutning om en nordisk toldunion. Hvad formål har det at ratificere en aftale, når tankerne alligevel hele tiden kredser om, hvordan vi kan suspendere aftalen, eller hvordan vi kan sprænge unionen?

Det er af og til i debatten hævdet, at vi kan bruge en nordisk union til at styrke vor forhandlingsposition over for fællesmarkedet. Det er svært at finde nogen som helst realitet i denne påstand. En afgørende forudsætning for at skabe en fælles nordisk forhandlingsposition og et fælles forhandlingsapparat må dog, således som markedsministeren også påpegede det i